

Protokoll fört vid enskild föredragning

Regeringskansliet
Enheten för rättsliga och internationella frågor, Rk1a

Beslutande
Vicepresident
Harry Jansson

Föredragande
Rättssakkunnig
Pamela Baarman

Justerat
Omedelbart

Nr 161

Utlåtande för Finlands sjätte periodiska
rapport om den europeiska stadgan om
landsdels- eller minoritetsspråk
ÅLR 2022/6805
699 Rk1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt avge utlåtande enligt **bilaga 1**.

Hänvisning
VN 17996/2022 UH

Utrikesministeriet

Kontaktperson
Pamela Baarman

kirjaamo@um.fi
paivi.rotola-pukkila@formin.fi

Ärende

Utlåtande för Finlands sjätte periodiska rapport om den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk

Utrikesministeriet har den 29 augusti 2022 begärt Ålands landskapsregerings utlåtande för upprättandet av Finlands sjätte periodiska rapport om Europarådets stadga om landsdels- eller minoritetsspråk.

Europarådets stadga om landsdels- eller minoritetsspråk från 1992 är den första bindande internationella handlingen som syftar till att stärka minoritetsspråkens ställning. Stadgan trädde i kraft i Finland den 1 mars 1998 (FödrS 23/1998). Stadgans bestämmelser är uppdelade i allmänna bestämmelser som är bindande för alla parter och valfria bestämmelser om användningen av minoritetsspråk i det sociala livet. I stadgan indelas minoritetsspråken i tre grupper. Till den andra gruppen hör officiella språk som används mindre allmänt inom statens territorium. I Finland har svenska en sådan ställning.

Enligt utrikesministeriet är syftet att i Finlands sjätte rapport lyfta fram de åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas med anledning av de rekommendationer som den ministerkommitté, vilken utövar tillsyn över genomförandet av språkstadgan, har lämnat med anledning av Finlands femte periodiska rapport. Dessutom ska det kortfattat redogöras för lagstiftningsmässiga, administrativa och rättsliga reformer eller andra reformer som har ägt rum sedan den föregående rapporten lämnades in. Rapporteringen ska omfatta perioden från november 2017 till hösten 2022 när rapporten utarbetas.

Landskapsregeringen konstaterar att den europeiska stadgan för landsdels- eller minoritetsspråk inte gäller i landskapet Åland, men att landskapet har ett synnerligen stort intresse av det svenska språkets ställning i Finland.

Landskapsregeringen noterar att ett flertal av de punkter om svenska språkets ställning som Finland redogör för i den femte periodiska rapporten – punkter vilka ministerkommittén konstaterat kräver åtgärder av Finland – rör frågor som landskapsregeringen tidigare uppmärksammat riket på. Landskapsregeringen har exempelvis vid upprepade tillfällen tillskrivit social- och hälsovårdsministeriet för att

påtala avsaknaden av en svensk översättning av God medicinsk praxis.

Landskapsregeringen har även tidigare påtalat att det är ett alltjämt växande problem att allt fler tjänstemän i Finland i praktiken saknar tillräckliga kunskaper i svenska, vilket resulterar i att Finland inte klarar av att uppfylla kravet i 38 § i självstyrelselagen för Åland, enligt vilken skrivelser och andra handlingar som utväxlas mellan landskapsmyndigheterna och statens myndigheter ska avfattas på svenska. Detta avspeglar sig i att Åland i alltför stor omfattning tillställs material enbart på finska; bristande material på svenska, korta utlåntideter och den korta tiden mellan riksdagens behandling och ikraftträdande av aktuell lagstiftning försvårar sammantaget Ålands möjlighet till bedömningar av behoven av lagstiftningsåtgärder inom ramen för åländsk lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringen konstaterar att Ålands självstyrelse i grunden är ett språkskydd för det enspråkigt svenska Åland. Finland är bundet genom internationell rätt i fråga om Ålands särställning. Därmed är frågan om hur tillgången på svenskspråkiga heltäckande bestämmelser kan tryggas inom såväl landskapets som rikets behörighetsområden även av internationellt intresse. Landskapsregeringen ser således att det är viktigt att samhällsutvecklingen inte leder till att svenska språkets ställning i förhållandet till finska språkets ställning inom såväl offentlig som privat sektor försvagas.

Landskapsregeringen återkommer med kommentarer i ärendet om anledning till detta konstateras i ett senare skede.

Vicelantråd

Harry Jansson

Rättssakkunnig

Pamela Baarman